

Куткова Е.Д.,
Науковий керівник – *Єршова Н.Ю., д. е. н., професор*
Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»,
м. Харків

УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОМ ПІДПРИЄМСТВА: АНАЛІТИЧНИЙ СУПРОВІД

Розвиток економічної науки пов'язаний з розробкою практичних методик, методологічним обґрунтуванням спеціальних сфер знань в окремі наукові напрями. Цим, зокрема, пояснюється зростання інтересу до науково-практичних проблем аналізу як функції управління діяльністю підприємства. Прибутковість це головна умова ділової активності підприємства; результат ефективного здійснення функцій щодо забезпечення споживачів продукцією відповідно до наявного попиту.

Дослідження, присвячені удосконаленню методики та організації аналітичного забезпечення управління прибутком проводять вітчизняні та зарубіжні вчені. З-поміж вчених Л. Горецька, Н. Єршова, Л. Кіндрацька, О. Кривицька, Д. Ларсон, Г. Нашкерська, Б. Сидяга, З. Сун, Н. Ткаченко, С. Шарманська, А. Шеремет, О. Ширягіна, тощо [1-3]. Важливість аналітичного супроводження управління прибутком вітчизняних підприємств, особливо в останні роки підтверджує аналіз формування чистого прибутку (збитку) за видами економічної діяльності. Загальна величина чистого прибутку за 2016-2019 рр. зменшилась на 197484 млн. грн. Дане зниження було спричинене загальним зниженням отриманого прибутку та збільшенням збитків майже у всіх галузях промисловості. Чистий прибуток підприємств добувної промисловості зменшився на 39451,9 млн. грн., переробної промисловості на 124829 млн. грн., машинобудування – на 20004,7 млн. грн. Прибуток отриманий підприємствами від постачання електроенергії та газу, зменшився на 32506,7 млн. грн., від водопостачання на 696,6 млн. грн. Дане зниження вказує на важкий економічний стан підприємств, не беручи до уваги вид їхньої діяльності [4].

Суб'єктом аналітичного супроводу управління прибутком на підприємстві є аналітик: менеджер-аналітик або бухгалтер-аналітик. Щоб мати необхідне уявлення про внутрішні зв'язки, взаємозалежності і фактори, які впливають на формування прибутку підприємства, аналітику необхідні знання. В першу чергу аналітик має знати загальні методологічні принципи, методику аналізу. Рациональний розподіл тематичних функцій аналізу між структурними підрозділами підприємства дозволяє згрупувати і систематизувати найбільш цінну інформацію, корисну при прийнятті управлінських рішень. У зв'язку з цим, необхідне вироблення рекомендацій щодо формування інформаційної бази для організації та проведення аналізу прибутку з метою реалізації можливостей використання прогностичної інформації та забезпечення системності у формуванні інформаційної бази при прийнятті раціональних рішень.

При організації аналітичного супроводу управління прибутком підприємства у необхідно дотримуватися таких принципів:

– аналітик повинен оперувати мінімальним обсягом даних, але систематизованим таким чином, щоб вони містили інформацію, на основі якої керівництво може приймати необхідні рішення;

– необхідне забезпечення достатнього рівня ефективності контролю, особливо при нечітко узгоджених цілях або необхідних результатах, щоб отримати релевантну інформацію для аналітичного супроводження управління прибутком;

– орієнтація на майбутнє, оскільки для прийняття перспективних управлінських рішень, необхідно формувати прогнозну інформацію щодо прибутку підприємства.

Прибуток формується під впливом факторів, які мають різноспрямований вплив: збільшуючи або зменшуючи його величину [5, 6]. Фактори можна класифікувати залежно від сфери розміщення. Фактори впливу в сфері виробництва – обсяг, якість, асортимент продукції, що випускається та ін. В сфері обігу – реалізація, відвантаження, дотримання договірних умов та ін.), Внутрішні фактори, що залежать від ефективності управління господарською діяльністю самого підприємства (продуктивність праці, інтенсивність використання виробничих ресурсів та ін.). Вплив зовнішніх факторів (демографічна ситуація, темпи інфляції, кон'юнктура ринку та ін.) не пов'язаний з особливостями ведення бізнесу суб'єкта господарювання. У процесі формування аналітичного супроводу управління прибутком необхідно розмежувати вплив внутрішніх і зовнішніх чинників для об'єктивної оцінки ступеня ефективності управління господарською діяльністю завдяки власним резервам і можливостям.

Список використаних джерел

1. Шеремет А. Д. Анализ и диагностика финансово-хозяйственной деятельности предприятия. Москва: ИНФРА-М, 2017. 374 с.
2. Єршова Н. Ю. Інформаційно-комунікаційне забезпечення прийняття управлінських рішень економічними суб'єктами. *Науковий вісник Ужгородського університету. Економіка*. 2013. №39 (1). С. 96–101.
3. Larson D., Chang V. A Review and Future Direction of Agile, Business Intelligence, Analytics and Data Science. *International Journal of Information Management*. 2016. 36(5). 5. pp. 700–710.
4. Статистичні щорічники України. Держкомстат. Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
5. Єршова Н. Ю. Інтегрована система обліково-аналітичного забезпечення процесів розробки та реалізації стратегій розвитку підприємства. 2016. URL: <http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/23806/1/>
6. Sun Z., Sun I., Strang K. Business Analytics-Based Enterprise Information Systems. *Journal of Computer Information Systems*. 2016. №3. pp.1 18-120.